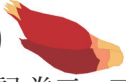

※ miogo: ミヨウガ (茗荷, Zingiber mioga). ※ akvopipro: ヤナギタデ (蓼, Persicaria hydropiper). poligono とする辞書もあるが、香りと辛みがある食用のヤナギタデは、現在は

鈍根草 (どこんそう)

狂言記 卷三・三

登場人物：殿、冠者

殿「罷出(いで)たるは此辺(この)りの者で御さる。さように御ざれば、いつも鞍馬へ、冠者を代参りに参らすやうに御さる。今日は(に)それがしが社参致そうと存ずる。太郎冠者を呼び出(だ)し、申付ふと存ずる。太郎冠者あるか。」

冠者「お前に。」

殿「念ふ早かつた。なんぢ呼び出す、別(べ)義でない。鞍馬へ今日は参らふと思ふほどに、供の用意を致ませい。」

冠者「支度(したく)、致して御さる。」

殿「来い〜、なんぢは道すがらの名所古跡があらば語れ。」

冠者「畏(かしこ)て御さる。とつと御ざりました。」

殿「此河は何(なに)といふ。」

冠者「高野河と申(まう)まする。」

殿「ふん、高野河といふは是か。」

冠者「中〜。」

殿「聞きおよふだより、いかひ川ぢや。」

冠者「すなわちこれが、みぞろが池で御さる。」

殿「はて、いかひ池ぢやな。来い〜。」

冠者「はあ、程なふお前で御ざりまする。」

殿「手水(てすい)おくせい。」

冠者「畏て御さる。」

殿「やい、なんぢもそれにて拜め。」

冠者「はあ。」

殿「やい、それがしは、今夜(こよ)はお通夜(つうや)を申(まう)ほどに、なんぢはそれに起きておつて、鳥が歌ふたら起こしませい。」

冠者「畏て御さる…申(まう)殿様。」

殿「何ぢや。」

冠者「宿坊から、重の内が参りました。」

殿「やい、それがしが忍びて参りたをば、何(なに)として御存じあるぞ。御使いは」

冠者「いや、置いて帰られまして御さる。」

殿「どりや〜、寒いほどに一つ飲まふず。」

冠者「上がりませい。」

殿「肴は何ぢや。」

冠者「茗荷(みよが)と、蓼(た)とが御ざりまする。」

殿「どりや、その蓼をおこせい。」

冠者「はあ。」

殿「なんぢも、それで飲め。」

Miogo kaj Akvopipro

el “Kyoogenki” vol. 3.3

tradukis SIMATANI Takesi, 2014

Mastro: Mi estas loĝanto en ĉi tiu loko. Mi kutimas sendi Tarookazya al la templo Kurama. Sed hodiaŭ mi mem vizitu kaj preĝu antaŭ Budho. Nun mi elvokos kaj ordonos al li akompani min. Kie estas Tarookazya?

Tarookazya: Jen, antaŭ vi, Sinjoro!

M: Bone, ke vi tuj venis. Hodiaŭ mi vizitos la templon Kurama. Pretigu vin por akompani min.

T: Jam preta mi estas, Sinjoro.

M: Venu, venu, Tarookazya! Sur la vojo sciigu pri vidindaĵo.

T: Laŭ via ordono!... Ha, mi jam trovis vidindaĵon!

M: Ĉu vi scias ĉi tiun riveron?

T: Jen la rivero Takano!

M: La rivero Takano?

T: Jes, ja, Sinjoro.

M: Multe pli granda ol mi supozis.

T: Jen vi vidas la lagon Mizoro.

M: Kiel vasta estas la lago... Venu, venu!

T: Baldaŭ vi vidos la Pordegon de la Templo Kurama.

M: Donu al mi akvon por purigi.

T: Laŭ via ordono!

M: Hej, ankaŭ vi tie sidiĝu kaj preĝu.

T: Dankon, Sinjoro!

M: Hej, mi tranoktos antaŭ Budho.

Vi maldormu kaj veku min, kiam koko ekkrios. (Masto ekdormas)

T: Laŭ via ordono!...(ion ricevas) Sinjoro!

M: Kial vi vekis min?

T: La gastejo sendis noktomanĝon.

M: Kiel ili eksciis mian inkognitan alvenon? Kie estas la sendito?

T: Li jam foriris.

M: Do mi trinku por varmigi min.

T: Jen la pladoj kaj sakeo.

M: Kio estas en la pladoj?

T: Miogo kaj akvopipro.

M: Donu al mi akvopipron.

T: Jen la akvopipro.

M: Ankaŭ vi trinku tie.

T: Dankon, Sinjoro.

Poligonum 属ではなく、Persicaria 属に分類される)。* Kudapantako: 周利槃特(釈尊の弟子。十六羅漢の一。愚鈍第一)。* Anando: 阿難陀(アーナンダ。釈尊の十大弟子の一。多聞第一)。

冠者「畏て御ざる。」
殿「やい、おのれは、肴は何を食うたぞ。」
冠者「茗荷を食べました。」
殿「憎いやつの。いと鈍なやつめが茗荷を食い、いよ鈍になつて、使われる事でもあるまい。」
冠者「はあ、茗荷を食べますれば、鈍になりますか。存じませんで御ざる。」
殿「知らずは、語りて聞かせう。これへ寄つて聞きおろう。」

冠者「は。」
殿「扱(さく)も、釈尊の御弟子に、周利槃特(はんどう)といふ人あり。此人愚鈍第一の人にてあつた。わが名だに憶(おぼ)へいで、杖(ぼう)の先に書いて歩き、「そなたの名は」尋ぬれば、「これよ」と言ふて差し出すほどなる愚鈍な人にてあつた。しかれども、人間の習ひにて、ついには悟道をなされた。土中につきこめてあれば、塚の上よりも、茗荷一本生へて有(あ)。すなわちこれを、愚鈍第一の塚より出たれば、鈍根草(とこん)と付けられてある。又釈尊の御弟子に、阿南尊者と申するは、知恵第一の仏にてあつた。釈迦如来、靈鷲山(りやうじゆせん)にて四十余年の御説法を、一字一点も残さずに受け取(と)りなされたる、第一にてあつた。是もついには悟道をなされ、土中にこめてあれば、その塚から、蓼一本生へ出(い)る。すなわちこれをば、利根草と付けられて有(あ)。神の御前ともいわせず、腹を立てさせおろ。下向をする。失せおろ。」

冠者「はあ。」
殿「来るか。」
冠者「参ります。」
殿「やい冠者、それがしは、も一度御前へ戻らずはなるまい。」
冠者「何となされました。」
殿「いや、物を忘れて来た。」
冠者「はあ、蓼を参りました程に、何も忘(わす)れはなされませんが。」
殿「蓼を食(く)たれども、忘たは。」
冠者「身どもは、茗荷を食べましたれども、物をひらいました。」
殿「何ぢや、見せい。」
冠者「是で御ざります。」
殿「それは、おれがぢや。よこしおろ。」
冠者「欲しう御ざりますか。なりますまい。」
殿「やい、やるまいぞ。」
(終わり)

M: Hej, kion vi manĝis?
T: Mi manĝis miogon.
T: Kia malsaĝulo! Vi malsaĝa manĝis miogon! Des pli malsaĝa vi estos!
M: Ho, ve! Miogo faras min malsaĝa? Nenion mi sciis!
T: Ĉar vi scias nenion, mi klarigos al vi. Venu ĉi tien kaj aŭskultu min bone.
M: Dankon, Sinjoro.
T: Inter la disĉiploj de Sankta Ŝakjamunio estis Kudapantako. Li estis plej malsaĝa el la disĉiploj. Eĉ sian nomon li forgesis kaj ĉiam iris kun bastono, sur kies pinto oni skribis lian nomon. Kiam oni demandis lian nomon, li ĉiam montris la pinton de la bastono. Kiel ĉiuj aliaj ankaŭ li fine iluminiĝis kaj oni enterigis lin. De lia tombo aperis miogo, kiun oni nomis forgesiga herbo, ĉar ĝi aperis de la malsaĝulo. Alia disĉiplo Anando estis la plej saĝa. Li plene memoris kvardekjarajn instruojn de Sankta Ŝakjamunio en la monto Gridrakuto. Ankaŭ li fine iluminiĝis kaj oni enterigis lin. De lia tombo aperis akvopipro. Ĝi estas memoriga herbo, ĉar ĝi aperis de la saĝulo...
Ho, ve, vi kolerigis min antaŭ Sankta Budho. Mi iros hejmen. Iru kun mi! (Mastro forlasas sian glavon, kaj ĝin trovas Tarookazy.)
M: Laŭ via ordono.(kun glavo je la dorso)
T: Venu, venu!
M: Mi venas kun vi.
T: Ho, ve, Tarookazy, mi devus denove iri antaŭ la Budhon.
M: Kio okazis al vi, Sinjoro?
T: Mi forlasis ion antaŭ la Budho.
M: Vi manĝis akvopipron kaj nenion povas perdi.
T: Mi manĝis akvopipron, sed mi perdis.
T: Mi manĝis miogon, sed mi trovis ion perditan.
M: Kion vi trovis?
T: Jen ĉi tion.
M: Ve, mia glavo! Redonu ĝin al mi!
T: Vi volas rehavi la glavon? Mi tamen trovis ĝin.
M: Hej, redonu ĝin, redonu ĝin al mi!
(fino)